

SLOVENSKI LIST

PERIODICO DE LA COLECTIVIDAD YUGOESLAVA

Dirección y Administración: Gral. César Díaz 1657, U. T. 59-3667 Bs. Aires

AÑO (Leto) VIII.

BUENOS AIRES, 2 de OCTUBRE (Oktobra) 1937 Núm. (Štev.) 39

POSAMEZEN IZVOD: 10 ctvs.

LIST IZHAJA OB SOBOTAH
Rokopisi se ne vračajo

Naročnina: Za Ameriko in za celo leto \$ arg. 6.—; za pol leta 3.50; Za druge dežele 2.50 USA-Dolarjev.

Registro Nacional de la Propiedad Intelectual No. 032878.

Kako bo kaj

V zadnjem "Slovenskem listu" se neki članek, kateri menda dobro pozna naše organizacije, vprašuje: Kje je vzrok, da se naše izseljenstvo ni do sedaj oprijelo naših društev v večjem številu. Potem pa si na to vprašanje skoro sam odgovori, ko pravi: Naša društva bi si morala postaviti drug cilj, ki bi bil priljubljenejši, kar bi omogočilo uresničenje marsikaterega načrta. Prav. Popolnoma soglašam.

Nekdaj sem se tudi jaz štel med tiste desetine požrtvovalnih društevnikov, zato poznam precej razmere in si dovolim Vas prositi, gospod urednik, da v dolgo vrsto predlogov in nasvetov, ki so bili od časa do časa objavljeni v našem časopisu, vrstite tudi moje skromne misli, s katerimi bom skušal stvari po svoji moči pomagati, ne oziraje se na to, da si bom s tem nakopal morda tudi jezo.

Najprej je treba vedeti, da sedaj naša društva zasledujejo samo en cilj, in ta je: Čim popolneje kulturne prireditve in izobraževanje članstva potom posojanja knjig. V zadnjem času se šteje sem tudi šola, kot je ravno tako odvisna od okolice kot prosvetna društva, ker ne temelji na pravi gospodarski podlagi. Članek, s katerim imamo opravka, prav gotovo vé in je prepričan, da je gospodarstvo zdravi temelj vsega skupnega gibanja. Ni hotel tega takoj povedati, ker mu je najbrž znano, da so se do sedaj vsi prizadevanja v tem smislu izjalovila.

V vseh naših društvih prevladujejo mladi neporočeni ljudje, katerim je poleg dolžnosti, ki jih imajo v zvezi s prireditvami, prva skrb, da se zabavajo. Zato je nemogoče prirediti igre ali koncert brez plesa.

Ko se pa poroče in jim življenje prinese druge skrbi in novih izkušenj, Bog ne daj, da bi se predrznili z njimi v društvo. Takoj se postavijo proti njim, vsi tisti, ki bi bili mogoče prikrajšani pri zabavi in "mirnem društvenem življenju". Zakaj nositi v društvo novih skrbi? Že nešteto krat so bili postavljeni dobri in hvalevredni predlogi; končali so jih s servativnost ali morda strah, da bi mogoče kdo drugi vzel vajeji društva v roke, so vse prepregli. Zato ni čuda, če so se nadebudni in resni člani, ki so se v britkih iskušnjah posobni ljudje po britkih iskušnjah odstranili od naših društev in posejajo samo naše prireditve, da se tako ohrani v koloniji ljubi mir. Če bi se porodila misel na novo organizacijo, katera bi temeljila na edino pravih, to je na gospodarskih temeljih, bi bil takoj ogenj v strehi. Na ta način se društva bolj in bolj odtujujejo rešilnemu cilju in na mesto da bi priklenila ljudi nase, jih pehajo od sebe.

Ljudje pa, to je širša javnost, katero naš članek pogrša, se okleajo društev v večjem številu, le nekateri, ki imajo od društva resnične koristi. Pesem, katera se zapoje, pa naj bo še tako lepa, in igra, katera se še tako krasno poda, izgine, ko pride čas kosila ali večerje, pa ni kaj dati v lonec. Društva bi mo-

Tesno sodelovanje med Londonom in Parizom

FRANÇOZI IN ANGLEŽI PRITISKAJO NA ITALIJO, DA BI ODPOKLICALA SVOJE "PROSTOVOLJCE IZ ŠPANIJE — OBLJUBE IN SVARILA LONDONSKE IN PARIŠKE VLADE — ITALIJA SE JE PRIKLJUČILA NYONSKEMU DOGOVORU

Znakov, da postaja francoska in angleška politika v Evropi vsak teden odločnejša, je vedno več. Ta odločnost, ki temelji v ojačani vojni vili in v tesnem sodelovanju Anglije in Francije, utegne spet rešiti Evropo iz nevarnosti, ki jo zanjo pomeni španska državljanska vojna, ter zagotoviti evropskim državam daljšo dobo mirnega sožitja. Anglija je baje že sedaj oborožena do zob pa še vedno troši ogromne vsote za vojno opremo; Francija, ki je bila nekoliko zanemarila svoje letalstvo, se je s tako vneto vrgla na obnovitev svoje vojne aviatike, da razpolaga sedaj, kakor smo pred nedavnim pisali, s petkrat več letali, nego jih je imela pred enim letom. Vse to hladi razboritost obeh fašističnih držav, ki zaradi pomanjkanja gmotnih sredstev ne moreta tekmovali v oboroževanju s Francijo in Anglijo. In tako smo imeli priliko čitati pretekle dni, kako sta Hitler in Mussolini prisegala, da drugega ne želita nego mir; in tako čitamo sedaj, da je Hitler poslal v Francijo nekega generala, da pariški vladi predloži načrt za omejitve zračnega oboroževanja.

Kakor sedaj izgleda, sta se Francija in Anglija odločili lotiti se na bolj energičen način reševanja takozvanega vprašanja "prostovoljcev" v Španiji. Med Londonom in Parizom se že nekaj dni vrše razgovori za sestavo note, ki jo bosta obe vladi poslali v Rim. Povabili bosta Italijo na posebno konferenco, na kateri naj bi se Mussolini obvezal, da bo brez odlašanja odpoklical svoje čete domov. Francozi so sprva baje hoteli, naj bi nota imela obliko

rala imeti na programu tudi gospodarska vprašanja, s katerimi bi se mogli naši ljudje sprijazniti in biti o njih natančno poučeni. Od tega bi imeli gotovih koristi in to bi jih žali. Pravo vodstvo bi lahko na privezalo na društvo, katero bi posejeditvah prisotnost večjega števila ljudi pametno izkoristilo, kar bi bilo gotovo velike važnosti. Za primer nam je lahko društvo v Villi Devoto, kjer so vse domače zabave vedno dobro obiskane in bi se obisk gotovo potrojil ali popeteril, ako bi tem zabavam dali gospodarski pomen. Ljudje morajo nekaj otipati, šele potem postanejo dobri člani.

Enkrat za vselej naj bi si naši voditelji zapomnili, da mora vsaka organizacija temeljiti na gospodarski podlagi, ker le na ta način ji je obstoj zagotovljen. Naj si bo šola, društvo ali katerakoli organizacija, mora najprej imeti dobro organizirano gospodarstvo, potem šele lahko računa na uspeh.

To bi po mojem mnenju bil kratek odgovor na vprašanje: "Kje so vzroki?", katere naj bi brezobzirno odstranili, če hočemo resnično med izseljenci kaj napraviti.

Član Slov. Prosv. Društva.

nekakega ultimatumu, v katerem naj bi se Italiji sporočil rok, do katerega mora umakniti svoje čete, če noče, da bo Francija na stečaj odprla svojo mejo prostovoljcem, orožju in municiji, namenjenim španskim vladni vojski. Angleži, ki bolj trezno mislijo in računajo, so pariško vlado prepričali, da bodi nota vljudna, kakor se v diplomaciji spodobi, sami pa, so prevzeli nalogo da italijanskemu poslaniku v Londonu, Grandiju, nedvoumno dopovedo, kako in kaj mislita Francija in Anglija storiti, če bi Mussolini trdozatno vztrajal pri svojem mnenju, da ima pravico podpirati z moštvom in materialom fašistično vojsko generala Franca.

Angleži so to svojo nalogo že izvršili; zunanji minister Eden je imel z Grandijem daljši razgovor, tekom katerega mu je dopovedal — kakor zagotavljajo v zelo dobro poučenih krogih — da je sedaj že skrajni čas, da se "prostovoljci" odpokličejo iz Španije ter da francoska in angleška vlada nimata namena dopustiti, da bi se rešitev tega vprašanja še dalje odlagalo z diplomatičnim cincarjenjem; ali Italija odpokliče svoje vojaštvo, ali pa bo Francija odprla mejo, pri čemer bo smela računati s popolno solidarnostjo angleške vlade za slučaj, da bi ta njen korak izzval kakšne nevarnejše reakcije v Rimu. Če pa Mussolini pristane na umik iz Španije, bosta Francija in Anglija priznali aneksijo Abesinije ter pomagali Italiji iz njenih finančnih stisk.

Eden je torej govoril jasno dovolj in Mussolini se bo moral sedaj odločiti. Iz Rima javljajo, da bo to storil šele tedaj, ko bo videl, kako se bo razvila ofenziva italijanske

vojske, ki operira v Aragoniji in katere naloga je, ločiti Valencijo od Katalonije. Ta ofenziva naj bi bila odločilna za nadaljnje zadržanje Italije.

Vkljub tem vestem pa nekateri trdijo, da se je Italija že odločila ter da bo res umaknila svoje čete s španskega ozemlja. Tako sklepajo po dejstvu, da je Italija sedaj pristopila k nyonskemu dogovoru glede zavarovanja trgovske plovbe na Sredozemskem morju in pa po vesteh, da je Franco začel pogajanje za sklenitev miru z valecijsko vlado. Seveda si Franco pri tem prizadeva nastopiti kakor zmagovalcec, oziroma vsaj kakor človek, ki na podlagi svojih dosedanjih uspehov sme in more narekovati pogoje. Ne glede na to, da mu bo republikanska vlada prav gotovo odrekla pravico, da se proglašaja za zmagovalca, utegne vendarle biti značilno, da se je Franco odločil za tak korak, seveda če so zadevne vesti, ki prihajajo iz francoskih virov, utemeljene. Gotovo je namreč, da bi on tega nikakor ne storil in ne mogel storiti brez privoljenja ali boljše rečeno brez navodil italijanske vlade. Takšnih navodil bi pa Rim ne dal, če bi se ne odločil, da Francu odpove nadaljnjo pomoč.

Vedno več je znamenj, da se začenja položaj v Evropi čistiti in to po zaslugi Anglije in Francije, katerih obnovljena vojna moč in diplomatična odločnost je jamstvo za mir, saj nimata ne ena ne druga izmed obeh držav nikakih zavojevalnih namenov ne v Evropi ne drugje in je vsakomur znano, da se imajuna vojna sila uporabiti samo za zagotovitev in zavarovanje miru pred nevarno agresivnostjo fašizma.

Mussolinijev obisk pri Hitlerju

Velike parade in manevri velikih mas obnovljene nemške vojske, obiski v tovarnah municije, ki delajo z obnovljeno vneto, s fašistično temeljitostjo pripravljene masne manifestacije v Monakovem in v Berlinu, hude skrbi avstrijske in nemške policije, ki je bila odgovorna za glavo italijanskega diktatorja in zelo previdni govori Hitlerja in Mussolinija — to je v par besedah bilanca tega prvega uradnega dučevega izleta v tujo deželo.

Vkljub mnogim prijaznim besedam, ki jih je bilo slišati in čitati tekom Mussolinijevih dni v Nemčiji, vkljub navdušenju, s katerim so stotisoči pozdravljali gosta (zavedajoč se, po vsej priliki, velike osamljenosti, v katero je v zunanjem svetu zašla Nemčija, odkar jo vodijo nacijejci), in vkljub pisanju nekaterih italijanskih listov, ki skušajo prepričati javnost, da se je sedaj "os Rim-Berlin" tako okrepila, da je trdna kakor jeklo, se človek ne more ubraniti vtisa neke hladnosti, nekega nezaupanja, ki veje iz pre-

vidnih govorov obeh voditeljev fašizma.

Vkljub temu, da tako Hitler kakor Mussolini zagovarjata načelo, da je država vse in posameznik nič, je vendar miselnost italijanskega in nemškega naroda tako različna, da je italijanski fašizem nekaj zelo različnega od nemškega nacizma. Vkljub sorodnosti načel, je njihovo izvajanje v podrobnostih tako različno, da ni mogoče govoriti o kakšni resnični skladnosti, mišljenja med obema narodoma oziroma vsaj med obema režimoma. Edino, ki ju družijo, je prav za prav nezaupanje, ki sta ga Italija in Nemčija enako deležni v tujem svetu zaradi svoje-ga pohlepa po tujih zemljah in zaradi militarističnega vzgajanja ljudstva.

Poleg teh razlik v miselnosti, so med Italijo in Nemčijo še druge stvari, ki ne data, da bi se Nemci in Italijani preveč radi imeli. Ko je Mussolini opazoval 200.000 nemških strumno korakajočih vojakov, ki so defilirali pred njim, ko je vi-

Japon. grozodejstva

Ves vset se zgraža zaradi vesti, ki prihajajo z Daljnega vzhoda in poročajo o načinu, kako vodijo Japonci svojo osvojevalno vojsko proti Kitajcem. Ker so v Šangaju in drugod naleteli na tak odpor, kakršnega niti v sanjah niso pričakovali so segli po drugih sredstvih, katerih očitni nagib je maščevalnost. Ogromna letala sipajo smrt na civilno prebivalstvo v nezavarovanih mestih, vojne edince potapljujejo na morju preproste ribiške čolne — skratka: v svoji besni jezi radi junaštva kitajske vojske, ki vkljub velikim žrtvam trdno vztraja v svojih postojankah ter zapira pot vpadniku, si Japonci prizadevajo demolitirati civilno prebivalstvo s tem, da na njegovih telesih razkazujejo uničevalno moč svojih modernih morilnih strojev.

Anglija, Francija in Združene države so v Tokiju protestirale proti takšnemu načinu vojskovanja, ki presega po samovoljnosti vse, kar je doslej zabeležila zgodovina. V Tokiju se za te proteste nič ne zmenijo in to le še bolj razburja javno mnenje v civiliziranih deželah. Iz mnogih krajev se oglašajo taki, ki zahtevajo, naj se proti Japonski začne izvajati gospodarski bojkot, ki naj bi tokijske militaristične kroge spravil k pameti. Ponekod v Severni Ameriki in posebno tudi v Novi Zelandiji so delavske organizacije že naročile svojim članom, zaposlenim v pristaniščih, da ne smejo natovarjati nikakega vojnega materiala in nobenih sirovin, ki morejo služiti v vojne svrhe, na ladje, katere so namenjene v japonska pristanišča.

Tudi Društvo narodov je na najbolj energičen način obsodilo japonsko divjanje na Kitajskem, vendar pa, kakor smo že zgoraj rekli, se v Tokiju prav malo zmenijo za... besede. Bolj bi jih najbrž zadelo, ko bi se res izvedlo ono, kar posebno Angleži (ki bi jim to bilo v prid, kar bodi omenjeno le mimogrede), z veliko vneto predlagajo v svojih listih: naj bi nobena civilizirana država ne kupovala več izdelkov japonske industrije.

del velike Kruppove tvornice orožja ter se na manevrih prepričal, kako zna nemška vojska to orožje uporabljati, si je gotovo mislil, da je vse to zelo prav in lepo, dokler more biti usmerjeno samo proti Rusiji ali Franciji ali Českoslovaški. Skrajno neprijetno bi pa bilo za Italijo, če bi prijatelj Hitler s svojo vojsko zasedel Avstrijo, na katero ne bo tako zlepa pozabil, saj se je tam rodil, ter bi na ta način Nemčija postala Italiji sosed, ki bi ji bil vse prej nego prijeten. Zato je bil Mussolini skrajno previden v svojem govoru in je s posebno vneto poudarjal, da drugega ne želi nego "mir, mir in mir".

Pa tudi Hitler ni imel razloga, da bi se preveč navdušil. V zgodovini je našel dokaze in tekom zadnjih let je imel priliko prepričati se tudi na lastne stroške, da italijanska zunanja politika ne bolega ravno na stanovitnosti, marveč se zna vselej

Argentinske vesti

POSLANIK DR. CANKAR ODPO- TOVAL V EVROPO

Naš poslanik g. dr. Izidor Cankar in gospa sta pretekli petek zvečer zapustila Buenos Aires. Z ladjo "OCEANIA" sta se odpeljala v Evropo na 3-mesečen dopust, ki ga bo predstavnik naše države uporabil seveda tudi za to, da bo našim o tokajšnjih prilikah ter da bo pri njih tolmač želja in potreb našega izseljenstva v Južni Ameriki.

Slovo v pristanišču in na ladji sami je pokazalo, kako velike simpatije si je pridobil g. dr. Cankar tekom svojega 10 mesečnega bivanja med nami. Mnogi člani diplomatskega zbora, zastopniki skoro vseh naših tukajšnjih organizacij in številni člani naše kolonije so prihiteli v pristanišče, da voščijo gospodu poslaniku in gospe srečno vožnjo in skorajšnje svidenje. Prav posebno prijetno in živahno iznenađenje so tvorili šolski otroci z dock sudske in s paternalne šole, ki so prišli pozdravit odhajajočega inšciatorja in zaščitnika našega izseljenstva. Kakšnih 120 prtilikavčkov je mahal z našimi in z argentinskimi zastavicami ter klicalo toliko časa, dokler so priklicali z ladje g. ministra. Na nabrežju je g. poslanika pozdravil v imenu naših šol predsednik Jugoslovanskega Centralnega šolskega združenja g. arh. Viktor Sulčić in pozdravili so ga tudi zastopniki raznih organizacij. Dr. Cankar se je vsem zahvalil in se potem še pristrčno poslovil od naših šolarjev.

Poslavljanja, mahanja z zastavicami in vzklikanja g. ministru, domovini in tudi Argentini ni hotelo biti ne konca ne kraja, ko so obiskovalci zapustili ladjo ter sta se tudi naš poslanik in gospa poslovila od zadnjih znancev in prijateljev ter se prikazala na krovu. Bil je prav genljiv prizor, ko se je ladja začela odmikati od brega ter so se že navzočnim našim ljudem priključili še številni drugi rojaki, ki jih je bila od tedaj zadrževala ograja. Pozdravljanje in odzdravljanje je ponehalo šele, ko se je ladja že toliko oddaljila, da se ljudje niso mogli razločevati več.

Slovo v pristanišču se je bilo nepričakovano spremenilo v pravo jugoslovansko manifestacijo, ki bo vsem udeležencem ostala trajno v spominu.

V kolikor smo izvedeli, se name-rava g. dr. Cankar vrniti v Buenos Aires zadnje dni tega leta.

MASARYKOVA PROSLAVA

Preteklo nedeljo so češkoslovaške organizacije iz Buenos Airesa in bližnjih krajev proslavile spomin velikega Prezidenta bratske republike, dr. Tomaža G. Masaryka, vzgojitelja, osvoboditelja in vodnika češkega in slovaškega naroda. Proslava se je vršila v dvorani Češkoslovaškega Sokola v ul. San Juan 782, ki je bila do zadnjega kottička napolnjena občinstva. Na odru, ki je bil ves v črnih zastorih, je šest sokolov v uniformah stražilo ob veliki Prezidentovi sliki.

Proslavo je otvoril poslaniški svetnik dr. Kresta, ki je v lepem govoru obrazložil življenje Masarykovo ter njegovo veliko delo za češkoslovaški narod. Za njim so se

prilagoditi tistemu, kar ji nalaga njen "sacra egoismo". Kako bi se torej Nemčija mogla pretrdno in prenevarno vezati na tako nestanovitnega prijatelja?

prišli na oder poklonit spominu velikega moža zastopniki organizacij iz mesta, Avellanede in Ville Domínico, nakar je imel zaključni govor češkoslovaški poslanik g. dr. František Kaderábek.

Proslave se je udeležil tudi g. v. d. odpravnik poslov našega poslanstva, dr. Špiro Želalič, z obojem legacije.

ŠTETJE GLASOV

Štetje glasov, oddanih pri zadnjih volitvah za predsednika in podpredsednika republike ni še zaključeno, a se bo končalo v prihodnjih dneh. Kakor je bilo jasno vsakomur, ki le količkaj pozna notranje prilike v Argentini, so radikali, ki so prve tedne seštevanja glasovnic bili v premoči, brž zaostali v manjšini, ko so začeli padati na tehtnice "težki" glasovi iz pokrajini Buenos Aires in Santa Fe, da omenimo samo najvažnejši postojanki sedanjega vladnega bloka, kateri sta zagotovili zmago "formuli" Ortiz-Castillo.

Do srede zvečer so bili naštetli vsega 913.529 glasov za concordancio, za radikale pa 778.128. Vladni blok ima že s tem zasigurano večino, vendar pa se bo razmerje med njim in opozicijsko radikalno stranko še povečalo njemu v prid, ko bodo končno vse glasovnice seštete.

NOVE VOJNE EDINICE

Za račun argentinske vlade gradijo v Angliji več vojnih križark, oziroma opremljajo sedaj nekatere, ki so jih pred par tedni srečno splovili. Poleg s temi edinicami, ki bodo v doglednem času vključene v tukajšnje vojno mornarico, se je pomorska vojna sila Argentine ojačila pretekle dni še za en raziskovalec, ki so ga zgradili v deželi, in sicer v ladjedelnici v Riu Santiagu. Nova ladja je že nastopila svojo prvo vožnjo proti jugu.

Ker smo že pri vojnih stvarih, naj tudi povemo, da je v sredo prispelo z ladjo "American Legion" ogromno vojaško letalo za bombardiranje. Na ročila ga je tukajšnja vlada za svoje vojno letalstvo. To novo letalo je baje pravi zračni orjak in pomeni zadnjo besedo, kar se vojne aviatike

tiče. Dva izurjena letalca sta se pripeljala semkaj iz Severne Amerike in bosta pred tukajšnjimi vojaškimi oblastmi pokazala, kaj vse zmore tak velikan; šele potem ga bo Argentina plačala.

Med južnoameriškimi državami je argentinska republika gotovo najbolj urejena, gospodarski solidna in v zunanji politiki vplivna dežela, pa si radi tega sme privoščiti tudi to, da ima bolj opremljeno vojno silo nego njene južnoameriške sestre.

VAŽNA CESTNA DELA

Veliko sto metrov široko avenida General Paz, ki bo tvorila mejo med glavnim mestom in buenosajreško pokrajino, so že začeli graditi in delajo s polno paro, da bi delo čimprej dokončali. Najprej bodo dovršili oni del široke ceste, ki gre od Riachuela do Rivadavije; šele potem se bodo lotili druge polovice, t. j. od Rivadavie do reke La Plate.

Najdaljšo buenosajreško cesto, Rivadavio, so začeli širiti tudi v onem njenem delu, ki sega iz mesta v provinco do Haeda. Predsednik republike general Justo si bo šel 5. oktobra osebno ogledat ta važna cestna dela, ki so se začela ob zaključku njegovega vladanja.

SHOD PROTI FAŠISTIČNEMU RASIZMU IN ZA OBRAMBO ŽIDOV

Ob veliki udeležbi občinstva se je vršil v ponedeljek v dvorani Marconi shod, katerega je sklical poseben odbor zastopnikov vseh opozicijskih strank, z namenom da manifestira proti fašističnim plemenskim teorijam ter da nastopi proti antisemitizmu, ki je naletel na pristaše tudi v nekaterih argentinskih krogih. Nastopili so razni govorniki, pobijali rasizem ter se potoževali za v mnogih deželah, predvsem pa v Nemčiji preganjano židovsko ljudstvo.

Ko je govoril inž. Noble, je 22-letni Pedro Invento z medklici začel razlagati, da ne odobrava prevelikega navdušenja za žide, pa je

morali radi tega zapustiti dvorano. Ko je bil že pri izhodu, je planil nanj 33-letni židovski zdravnik Nudelman in mu zadal več lahkih poškodb. Intervenirala je policija, ki je oba mlada človeka spravila na hladno.

RADI PIJANOSTI V SMRT

Nicolás Stefani, star 50 let, je prišel v nedeljo ponoči precej vinjen domov. V sobi, ki jo je imel najeto v hiši št. 2082 v ul. Valparaiso na Avellanedi, si je hotel napraviti večerjo ter je v ta namen hotel prižgati "calentador". Radi vina pa je bil tako neroden, da je nafto polil tudi okrog "calentadorja". Ko je prižgal, je seveda začelo na vso moč gorjeti in tudi "calentador" se je tako razgrel, da je eksplodiral. Vsa soba je bila takoj v plamenih, v katerih je tudi nesrečni Nicolás našel smrt.

TELEFON POVZROČIL SMRTNO NESREČO

Nenavaden slučaj se je dogodil v hiši ul. Maipú 331. Okrog 8. ure zvečer se je tamkaj uslužbena 54-letna Ana Aimar odpravila v kopalnico, da se okoplje. Odprla je plin za gretje vode, ko je baš začel klicati telefon. V naglici je pozabila zapreti pipo ter je tekla k telefonu. Ko se je vrnila v kopalnico, je prižgala vžgalico in nesreča je bila tu. Kopalnica je bila hipoma v plamenih in Ana je zadobila tako hude opekline, da je na posledicah, po groznih boječmah, umrla naslednjega dne v bolnišnici.

MLAD LJUBOSUMNEŽ JE ŠEL V SMRT

Alfredo Farach, star 18 let, se je bil zagledal v 16-letno Hayde Fusco. Kakor je pri mladih ljudeh mnogokrat navada, je bil fant zelo ljubosumen in v vsaki najmanjši reči je videl nezvestobo. V ponedeljek popoldne je svojo izvoljenko, ki je delala tam v bližini, počakal na križišču ulice Thames in Loyola. Skupno sta krenila proti ulici Aguirre 1050, kjer so stanovali Haydejini starši. Med potjo je mladi Farach tako hudo očital nezvestobo dekletu, da je začela bridko jokati. Tu se pa Farach, na žalost, ni obnašal kakor mladi ljudje, ki jih solze brž razorožijo. Vzel je iz žepa revolver, ustrelil proti dekletu ter si potem še sam pognal kroglo v glavo. Obležal je mrtev, dekletce pa je bilo močno ranjeno. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer zdravniki upajo, da ji bodo rešili življenje.

VEČNO POGLAVJE PROMETNIH NESREČ

Kolektivni avto št. 22 je v torek Pacheco na pločnik in tako hudo zavozil na križišču ulice Guayra in stisnil ob zid 4-letno deklico Marijo Chinelli, ki je takrat šla mimo s svojo materjo, da je bila takoj mrtva, dočim matere vozilo ni poškodovalo.

V bolnišnici Salaberry je premiga je bil na ul. Larrazabal povozil nuj 9-letni Alberto Puebles, katere zasebni avto, last Ramona Amaya.

Na višini Avde. Casares je vlak centralne argentinske železnice povozil v nedeljo 32-letnega Luisa Cortija. Lokomotiva ga je zgrabila, ko je hotel čez progo, ter ga tako razmesarila, da je bil v hipu mrtev.

DANAŠNJA ŠTEVILKA

Današnja številka "Slovenskega lista" je na štirih straneh in brez trg. oglasov, ker imamo v oktobru pet sobot. Torej so te štiri strani prav za prav za nameček, ker je tu med tedniki navada, da izhajajo samo štirikrat v mesecu, naš list pa bo v oktobru izšel pet krat.

IZ MONTEVIDEOA

Težko je, zadovoljiti ljudi. Od vseh strani mi prihajajo pritožbe radi mojih dopisov. Ne, da bi bil kdo hud name radi vsebine, tega ne, a vse premalo, da pišem. Še gospod urednik, častna izjema, bi rad, da se bolj pogosto oglasim. Rad bi imel, kajpada, lepih in zanimivih dopisov, morda vsaki krat še par mrtvih na vrh, ali pa, vsaj nekaj razbitih nosov in razbarvnih bunk. Znanecem bi moral napisati vsaki krat cele romane. Posebno doma, tam daleč preko luže, hočejo izčrpnih poročil o razvoju, napredku in celo bogastvu naših kolonij. Kje naj človek najde pri našem pustem životarjenju potrebni polet domišljije, da vsem raznim željam ustreže, ne da bi se prav na debelo izmišljeval in lagal?

Saj ne rečem, v tem času, odkar sem se zadnjikrat oglasil, res nismo bili popolnoma brez dogodljajev, vendar ni bilo veliko takih, da bi jih morali obesiti na veliki zvon.

Slovenci smo se navadili, da smo pri vsaki jugoslovanski prireditvi. Tako smo bili pri čajanki društva "Bratstvo", kjer je bilo prav živahno in smo tudi mi po svojih močeh pripomogli s petjem. Potem smo šli v soboto, 25. septembra, k prireditvi "Jugoslovanske zajednice", ki v zadnjem času pod predstvom inž. Žuviča, številčno močno pridobiva in se tudi marljivo giblje. Gospod predsednik je v svojem uvodnem pozdravnem govoru povdarjal, da mora priti do zedinjenja naše kolonije kljub raznim oviram in težkotam in da je on osebno o končnem uspehu tega prizadevanja popolnoma prepričan. Spomnil se je velikega Masaryka in ga nam postavil za zgled borca za resnico in poštenje, ko je brezobzirno razkrinkal v dunajskem parlamentu nepošteno politiko vladnih krogov proti slovaškemu narodu. Na prireditve je prišel tudi g. Jan Sikaček, gen. konzul češkoslovaške republike. Dve članici društva sta zaigrali nekaj slovaške glasbe na klavirju. Novost je bil igralec na pristne stare gajde. Višek prireditve je bila krasna pesnitev Nikole Njeguša "Knjaz Arvanit". Ko sem z vso dušo pil lepoto tega bisera našega slovstva, sem čisto pozabil na nekatere pomanjkljivosti podajanja tega dela, ki je skoro pretežno za diletante. Tudi številno občinstva je bilo vse pod vplivom tajinstvenega čara, ki spremlja pač vsako pravo umetnino.

Dne 26. septembra smo morali k našim bratom Čehoslovakom v goste. Tamburaši "Slovenskega krožka" so na njihovi prireditvi igrali. Kakor vidite, smo Slovenci zares povsod zraven, povsod nas imajo tudi radi in se vesele naših pesmi.

Zdaj pa imam nekaj na srečo. Na bolnike vse premalo mislimo. Zraven boleznih, ki je že sama dovolj velika nesreča, muči ubogega bolnika še občutek zapuščenosti. Koliko naših Jugoslovancev hira po bolnišnicah! Naj bi naša društva organizirala skrb za te naše najbolj potrebne naše brate in sestre. Te dni sem našel v bolnici Maciel Heregovca. Omnibus ga je pred meseci podrli. Ranjene noge mu ne morejo ozdraviti, ker se mu je prisadila. Le amputacija noge mu more rešiti življenje. On se pa te skrajne nevarnosti ni hotel zavedati in tudi zaupal ni tujim zdravnikom. Dal sem si raztolmačiti njegovo stanje od njegovega zdravnika. Imel sem nato še žalostno nalogo, da ga prepričam, naj si pusti odrezati nogo. Ubogi človek! Upajmo, da ga bomo mogli spraviti vsaj domov, ko bo hudo operacijo prestal. Vsaj ta tolažba naj bi ga

Torej tako, dragi moji Jugoslovanci, skrbimo, da naši bolniki ne bodo popolnoma brez vsake tolažbe!

D. Doktorič.

SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO I,

Vabi

na

Veliko domačo zabavo

ki se bo vršila v NEDELJO dne 3. OKTOBRA popoldne,
v ul. Gral. César Díaz 1657

SPORED

- I. Svikarčič: Venček koroških (moš. zbor)
- II. Aljaž: Na nebu zvezde sevajo (meš. zbor)
- III. Vodopivec: Denarja ni (moš. zbor)
- IV. N. N. burka v enem dejanju

NEMI CODEC

Po končanem sporedu prosta zabava s plesom do 11 ure.

Bufet bo dobro založen s pijačo in dunajskimi klobasami

Svira znani slovenski orkester

K veliki udeležbi vljudno vabi

ODBOE.

Op. Prireditve se vrši ob vsakem vremenu.

Slovenci doma in po svetu

SMRTNA KOSA

Marij Valentič iz Trsta, o katerem smo v zadnji številki našega lista poročali, da je bil interniran v bolnico zaradi operacije na želodcu, je v torek preminul v bolnišnici Alvarez. Prejšnji dan so ga bili operirali in vse je kazalo, pa tudi sam je bil prepričan, da bo srečno prestopal operacijo. Zgodilo pa se je drugače. Nastopila je notranja krvavitev in poskus, da bi mu s transfuzijo krvi, ki jo je dala na razpolago njegova žena, rešili življenje, ni imel uspeha.

Marij Valentič je prišel v Buenos Aires z ženo in dvema otrokoma pred kakšnimi sedmimi leti poln upanja in načrtov. Sreča pa mu nikakor ni bila mila in posebno zadnja leta, tekem krize, je imel težak boj za obstanek. Ko se mu je končno posrečilo, da je dobil razmeroma dobro in sigurno službo v Córdoba, je tako zbolel, da se je moral vrniti v Buenos Aires iskat zdravja. Čakala pa ga je smrt.

Pokojni zapušča tu ženo vdovo in tri mladoletne otroke, od katerih se je eden rodil tu. Družina se nahaja popolnoma brez sredstev v težkem položaju in rojaki, ki so v stanu, da nekoliko pomagajo, bodo naredili res samaritansko delo, če s svojim prispevkom priskočijo na pomoč. Ponekod se bo kdo oglašil z nabiralno listo Jugoslovanskega Patronata, do kogar ta lista ne pride in bi rad nekoliko pomagal družini v bedi, naj pa pošlje prispevek na upravništvo našega lista. Imena darovalcev bomo objavili.

Marij Valentič je bil v sredo pokopan na Čakariti. Naj mu bo vsaj sedaj lahka tuja zemlja, na kateri

je v zadnjih sedmih letih marsikaj pretrpel.

ŽALOSTNA VEST

Ivan Planinšek je dobil od doma žalostno vest, da mu je umrl v Veliki Loki na Dolenjskem brat Alojz star 26 let. V domovini zapušča starše, dva brata in dve sestri.

Naše iskreno sožalje!

POZIV STARŠEM

Odbor šolskega sveta v Villi Devoto, izvoljen iz srede staršev na sestanku dne 25. septembra t. l., poziva vse starše na vpisanje za šolo doraslih otrok obojega spola za nedeljo dne 10. oktobra t. l. od 9 do 10 ure dop. v prostorih GPDS v ul. Šimbron 5148.

Ker se gre za to, da damo naši mladini v Villi Devoto in okolici pouk in izobrazbo ter znanje materskega jezika, upamo, da bodo naš poziv vsi starši pravilno razumeli ter prav vsi iz Ville Devoto vpisali svoje otroke v slovensko šolo.

Vsi oni, ki imajo še od prej šolske knjige, so naprošeni, da jih ta dan prinesejo s seboj.

Odbor š. s.

PARASTOS

Na pobudo kraljevega poslanstva se bo vršil 10. oktobra t. l. parastos za blagopokojnega kralja Aleksandra I. Zjedinitelja, in sicer ob 10. uri v katoliški cerkvi, ulica Manuel Estevez 630, na Avellanedi ob 11.30 pa v rusko-pravoslavni cerkvi, ulica Brasil 315.

JADRANOV KONCERT

Kakor smo že javili, priredi znani kvartet "Jadran" dne 23. oktobra

t. l. na Avellanedi, in sicer v Poljski dvorani ul. Billingham 1767, svoj prvi javni koncert, ki bo obsegal lepo vrsto pesmi. Ker sodeluje kvartet "Jadran" požrtvovalno vsak krat na naših prireditvah, ko je povabljen, smo prepričani, da bi tudi naša javn. posetila njegov koncert, in s tem izrekla svoje priznanje ter dala vzpodbudo njegovim članom, za nadaljnje delo pri širjenju naših lepih pesmi. Čitatelje opozarjamo na ta koncert, katerega podrobnejši spored bomo še priobčili.

NAZNANJE

Šolsko društvo na Peternalu priredi dne 17. oktobra domačo zabavo z igro in petjem, ulica Paz Soldan 4924.

Večjo prireditev pa dne 14. Novembra v dvorani, ki jo bo Odbor najel v centru.

Odbor. šol. društva.

OBJAVE KR. POSLANIŠTVA

Charcas 1705 — Bs. Aires

Kr. poslanništvo poziva izseljence, da se pri njem zglase in sicer:

Kosta Slavič iz Ehle, občina Carevdvorska, sreza Prespanskega.

Rade Vasta ali Basta iz sela Lipovega polja, občina Gornjo Kosinj ska, ki je prišel v Argentino pred 27 leti. Natančnejših podatkov ni.

Ivan Šupek iz sela Čulina. Dospel je v Argentino 1927. leta. Zanj se je zglasil 1934. leta z naslova: Jobson — Vera — FCSTAFE.

Če bi pa kdo od rojakov vedel za naslov od katerega zgoraj imenovanih izseljencev, je vljudno naproseno, da ga javi poslanstvu, ali pa da sporoči dotičnemu rojaku, da ga poslanništvo išče, da se pri njem zglašijo.

V DOMOVINO ODSLI

V zadnji številki našega lista smo objavili, da so se odpeljali s parnikom "Alcántara" v domovino podpisani rojaki, doma iz Metlike na Dolenjskem. Vsi podpisani rojaki pa so izginili — pa ne na parniku, ker oni se lepo vozijo na Alcántari, — ampak v tiskarni. Zaduži vrstici namreč pomotoma nista bili postavljeni.

Odpotovali pa so tile rojaki: Jurij Režak, Janez Molek, Jože Žugelj.

DRUŽINSKA TRAGEDIJA IZZVA-NA PO FINANČNEM STRAŽNIKU

Reka, avgusta 1937. — V Opatiji je že pred leti otvoril gostilno neki Boštjančič, doma iz Harij. Kasneje je gostilno prodal in odprl bufet v Voloskem. Imel je posebno dovoljenje, da sme prodati tudi cigareta in tobak, kolikor gosti rabijo v lokalu, ne pa drugače. Pred dnevi je prišel v bufet finančni stražnik in zahteval od gospe, da mu proda zavitek cigaret. "Ker je gospa odklonila, je finančni stražnik skušal pridobiti ženo lasnika z raznimi pretinjami in grožnjami. Ko tudi tako ni ničesar dosegel je odšel in se vrnil s tovarišem, ki sta odvela Boštjančičevo v zapor, kjer se še danes nahaja. Ko je mož videl, da so mu ženo odpeljali in zaprli, se je tako močno razburil, da se je živčni zmedenosti obesil, starejša hčerka je pa zblaznela.

Tako se postopa z našimi ljudmi danes, ko so brez vsakršne zaščite in opore. Vsakdo, ki pride in se mu slučajno zljubi, si lahko privoščijo kakršnokoli dejanje nad našim člove-

kom, pa če je še tako divje in grozno. Italijanske oblasti pa na tako počenjanje gledajo z mirno dušo.

VOJAŠKE VAJE OB MEJI

Ljubljana, avgusta 1937. — Vojaške manevre imajo te dneve italijanski vojaki ob gornji Soški dolini in njenih grebenih, ki mejijo na naše ozemlje. Vsak dan se sliši čez mejo ropotanje strojníc in brnenje zrakoplovov. Večja števila italijanskih vojakov pa prihajajo na mejo ob dolini triglavskih jezer. Dogodi se pa tudi, da reflektor italijanske vojske posveti na naše ozemlje.

CERKVENI VESTNIK

3. okt. Maša na Saavedri ob 10 h. in pol.

Molitve na Paternalu ob 4 h. 10. okt. na Avellanedi obletni spomin za pokojnim kraljem Aleksandrom I. ob 10 h.

Molitve na Paternalu. 3. okt. je god Male Terezije. Povsod se beró imena in kažejo slike raznih "filmskih krasotic". Ko bi ljudje s toliko pozornostjo sledili zgledu te ljubke svetnice božje, bi iz njenega življenja zajeli preprosto in globoko modrost, kako si življenje olajšati, tako da človek ni bližnjemu nadležen, da je v svojem sreju vesel in zadovoljen in svojemu Bogu zvest.

Zelo lepo ste povabljeni ta dan k sveti maši na Saavedro. Drugo nedeljo se vrši glavni del euharističnega kongresa v Lujanu. Že med tednom bodo stanovska zborovanja. Pričakuje se zelo številna vdeležba.

Hladnik Janez.

v vsako izseljensko hišo "Slovenski list"

FAVSTA

Lopov je napeto opazoval učinek svojih besed. Toda vitezov obraz je bil čudno miren; nobena mišica ni trepetala na njem. Še pogledal ga ni. Vse, kar je storil, je bilo to, da je vtaknil desnico za telovnik Nohti te desnice so jeli krčevito grebsti po prsih. A Maurevert ni videl tega. Zaman je čakal vzkrika bolesti iz vitezovih ust...

Pardaillan je trpel kakor duša v peklu... Toda njegovi brki so se ježili in trepetali kakor vedno in njegove ustnice je krivil običajni porogljiv nasmeš.

"Preklete!" je škrtal Maurevert sam pri sebi. "Ali mu niti prošlost ne gre več do živlega?... Marijivo si me iskali", je povzel na glas. "Leta in leta si se podil za menoj, leta in leta sem begal iz kraja v kraj, da se ne bi sestala... In tako sem postal naposled radoveden, kaj mi želiš povedati... Evo, poslušam te. Kaj imaš do mene?"

Pardaillan je molčal. Niti z očmi ni trenil. Bil je kakor slep in gluhi!

Maurevert se je stresel od togote. "Prav!" je dejal. "Čemu bi govoril, jeli, ko veš, da pojdeš odtod krvav mrlič! Še nekaj ur in tvoje telo bo predelano za mrhovišče... Povem ti, Pardaillan, sladko bom spal tisto noč, ko si zvečer porečem: 'Pardaillan leži v grobu, opravljeno je!'... In če me bo mirila in tolažila..."

Maurevert je premolknil. Nadejal se je, da vsaj to pot zadá Pardaillanu strahen udarec.

"Ženo bom imel!" je ponovil. "Zakaj ne vprašaš, katero? Poznaš jo..."

Pardaillan je nehote trenil z levico. Ko je Maurevert videl ta gib, je z grozo odskočil, čeprav je vedel, da ga jetnik ne more doseči.

"Spodobi se, da zveš, kdo je moja že-

na in kaj se je zgodilo s tvojimi prijatelji", je povzel "ženo poznaš. Ime ji je Violetta; ura še ni minila, kar sem se poročil z njo. Nu, kaj porečeš?..."

"Ali ga Pardaillan ni slišal? Ali ga ni razumel? Niti njegove trepalnice se niso ganile. Toda desnica, ki se je skrivala za telovnikom, je bila vsa krvava..."

"Ko boš mrtev", je nadaljeval Maurevert, "odpotujem z Violetto v druge kraje. Naj me ljubi ali ne ljubi, malo mi je mar... Narobe, še sladka mi bo zavest, da je deklina moja, čeprav ljubi drugega... Ta, ki ga ljubi, je tvoj najdražji prijatelj... Obsodil sem ga na smrt!... Poslušaj... čuješ li, kako vpije?... Številka štirinajsta, baš nad tvojo glavo, je celica Karla Angoulemeškega!..."

Pardaillanove prsi so se napele. Maurevert je začul jedva slišen vzdih. Kako majhna uteha je bil ta vzdih za njegovo brezmejno sovraštvo!...

"Oh, satan!" je zaškrtal z zobmi. "Da ti res ne bi mogel izvabiti vsaj enega stoka? Enega samega, da se morem gostiti z njim do konca svojih dni!..."

"Dremlje se mi", je zamrmral Pardaillan. "Zaspan sem, da nikoli tega. Nu, pa zaspim!"

Lezel je na tla, položil glavo na komolec in zapri oči. Da je Maurevert videl strašno muko, ki mu je trgala dušo, bi bil zblaznel od veselja. Toda ko je snel svetiljko z žrebca in je posvetil vitezov obraz, se mu je zdelo, da blaženo spi. Njegove prsi so se mirno dvigale, na ustnicah mu je plaval smehljaj... Maurevert je zaklel kakor besen in zarjovel:

"To je tvoje poslednje spanje! Le spi! Jaz pojdem tačas k vojvodi Guisquemu, in ko se vrneva, naju bo spremljal mučitelj... Dobro spi, Pardaillan! Četudi

spiš, boš vendar slišal, kar ti še hočem povedati. Da veš, kaj sem storil z njima: Claude in Farnese sta v oblasti vsemogočne Favste, ki jo poznaš! Zaprta sta v njenem dvorcu in obsojena, da umreta od gladi! Razumeš?... Kakšna se ti vidi ta novica?... Oh, Pardaillan, zakaj nimaš več prijateljev? Zakaj nimaš vsaj še enega, da bi ti ga mogel ubiti!... Do svidenja, Pardaillan, do skorajšnjega svidenja!"

Pardaillan se ni ganil. Spal je...

"Do svidenja jutri ali pojutrišnjem, zakaj ne mislim je končati, dokler nisi do dna izkusil, kaj je obup!... Lahko noč, tudi meni se muči... Spalnica je pripravljena, postelja poslana... zlatolasa Violetta izteza roke in čaka soproga... Do svidenja, Pardaillan!"

Odsel je zadenski, z očmi uprtimi v viteza, kakor bi se nadejal, da vendarle še upreži kak drhtljaj, kak jek ali kako solzo...

"A Pardaillan je mirno spal. Maurevert je bruhnil psovko, stresel pest in zaloputnil vrata za seboj. Ko je prislomil uho h ključavnici, ni čul ničesar... Nekaj minut nato je pridrljal v Bussi-Leclercovo stanovanje.

"Oho!" je zavpil guverner. "Odtod prihajaš tako bled, rogov ti peklenskihovih?..."

"Iz pekla!" s tem odgovorom se je Maurevert zrušil na stol.

"Ze vem", se je porogal Bussi-Leclerc, "prekleti Pardaillan te je ozmerjal kakor mene, jeli?... Nabrenkal ti jih je... Da, da, vražji jezik ima; tak jezik, da mu ni enakega! Kaj ti je pa rekel?"

"Ničesar ni rekel!" je dejal Maurevert, nalivaje si kozarec iz steklenice, ki je stala pred guvernerjem.

"Ničesar ne? Čudno!" Bussi-Leclerc je zmajal z glavo. "Nu, nič ne de. Glavno je, da si ustregel svoji radoved-

nosti..."

"Za kdaj je pozvan krvnik?" je vprašal Maurevert, tolažeč se mislivo na rablja.

"Za kdaj? Za pojutrišnjem zvečer. Naš veliki Henrik hoče gledati, ko ga bodo mučili. Ti tudi, jeli?"

"Kakopak. Saj veš, da spremljam vojvodo povsod. Obkorej bo veselica?"

"Okoli devetih Nato pojde vojvoda spat, zakaj drugi dan je namenjen v Chartres, na čelu velike procesije. Ves Pariz bo jutri govoril o tem... Ali se tudi ti odpraviš na romanje?"

Maurevert ni odgovoril. Zamrmral je nekaj v slovo in odšel. Ko je stopil iz Bastilje, jo je neutegoma ubral proti Montmartru.

"Strašno ga je moral opsovati", je pomislil Bussi-Leclerc, ko je ostal sam. "Tako kakor mene... ali pa še huje!.. Toda jaz se ne dam psovati kar tako... Z zvijačo, samo z zvijačo me je premagal v mlinu... Takrat še nisem poznal njegove ukane... a zdaj jo poznam!..."

Bussi-Leclerc je legel. Njegovo spanje tisto noč ni moglo biti prida, zakaj trikrat ali štirikrate je klical sobarja, naj mu prinese vina. Vsak pot posebej ga je vprašal:

"Povej, ali si že kdaj slišal, da bi bil kdo razorožil Bussija-Leclerca?"

"Še nikoli ne, gospodi!"

"Vrlo! Da si znil kaj drugega, bi ti odrezal uhlje."

Sobar je ves prestrašen odnesel pete. Gospodarjevo preklinjanje in godrnjanje se je še dolgo razlegalo za njim. Drugo jutro je srđitež zgodaj vstal. Ves dan je prebil v borilnici, katero si je bil uredil v Bastilji. Druga za drugim je pozval najglasovitejše učitelje borjenja, kar jih je živel v Parizu tiste dni.

"Pokažem vam ukano", je rekel

vsakemu. "Preštudiral sem jo in zdaj jo znam. Evo, takole..."

In res: kdorkoli je bil nasprotnik, po dveh, treh hitrih nastopih mu je Bussi izbil meč iz roke. Tisti dan je dosegla njegova borilska slava vrhunec.

Veliko plemičev se je zbralo, da so gledali ta turnir. Zvečer so proglasili Bussija-Leclerca za mojstra vseh mojstrov.

"Da", je rekel Maineville, "nekdo te te je pa vendarle razorožil."

"Res", je dejal Bussi-Leclerc, škričaje z zobmi. "Le to je, da se tisti ne bo dolgo hvalil s svojo zmago."

Prišla je noč. Leclerc je zmerno poverčeval, nato je štiri ure spal. Nekaj minut po polnoči se je napravil v lahko, mehko obleko, zavil se v plašč in skrnil podenj dva meča. Tako pripravljen je poklical ječarja Comtoisa iz severnega stolpa in se je z njim napotil v Pardaillanovo celico. Četvorica arkebuzirjev ju je spremljala kakor prejšnji večer.

V prvem podzemlju je ustavil Comtoisa z vojniki vred in jim je naročil, naj ga počakajo tam. Nato je vzel lešerbo in je odšel na spodnji hodnik. Ko je stopil v Pardaillanovo celico, je zaprl vrata za seboj, obesil svetiljko na žebelj, vrgel plašč z ramen ter pomolil Pardaillanu enega izmed obeh mečev, rekoč:

"Ko sva se srečala pri Sv. Roku, ste me zvijano razorožili. Lahko bi vas ubil zato; a vojvoda, ki vas želi videti na natezalnici, bi mi zameril... Res je, da imate okove na nogah, toda verigi sta dovolj dolgi, da lahko nastojite Jaz s svoje strani vam dam besedo, da ne bom skakal v kraj ne nazaj; tako bova oba v enakem položaju. Evo vam meča.

SLOVENSKI LIST

List izdajata: SLOV. PROSVETNO DRUŠTVO in KONSORCIJ "NOVEGA LISTA"

Dirección:
Gral. César Díaz 1657
Buenos Aires

TARIFA REDUCIDA
Concesión 1551

SOKOL KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

Sokol Buenos Aires I, in Sokol Dock Sud — Boca priredila v spomin na obletnico tragične smrti našega blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra predavanje o njegovem življenju in delu za narod in Jugoslavijo. Predavanje se bo vršilo v nedeljo, 10. oktobra ob 4 uri popoldne v sokolski dvorani, ulica Ing. tero so vsi Jugoslovani vljudno vabljeni.

Dne 26. septembra t. l. sta se sestala na skupni seji odbora Sokola Buenos Aires I. in Sokola Dock Sud Boca, na kateri je bil osnovan in izvoljen Centralni Odbor Sokola Kraljevine Jugoslavije, katerega cilj je delovati v sokolskem duhu ter širiti sokolsko idejo med jugoslovansko kolonijo v tej zemlji.

Na tej skupni seji se je tudi sklenilo:

1.) Letošnjo proslavo Ujedinjenja prirediti oba društva skupno.
2.) Vsa ostala jugoslovanska društva v Buenos Airesu in okolici se povabijo za sodelovanje.

3.) Ob tej priliki sokolska društva najtopleje priporočajo in vabijo vse rojake jugoslovanske kolonije, da se te manifestacije udeležijo ter store svojo patriotsko dolžnost.

4.) O tem zaključku se obvestijo vsa jugoslovanska društva pismenim putem, ostala jugoslovanska kolonija pa potom našega časopisa.
Centr. Odbor Sokola Kraljevine Jugoslavije v Argentini.

GORICI

Trst, avgusta 1937. — Pretekli teden so aretirali v Trstu privatne

ga uradnika Miroslava Stoparja, ki je bil pred nekaj leti konfiniran. Policijski organi so prišli kar v urad, kjer je zaposlen in so ga odpeljali na kvesturo in odtam v zaporo. Zakaj si ga aretirali, ni znano. Približno istočasno so aretirali varnostni organi v Gorici trgovca brata Breščaka. Tudi o vzroku te aretacije ni nobenih podatkov.

KDO VE ZA ROJAKA?

Andrej Može, Libertad 108 — Cruz del Eje, iz province Córdoba, išče svojega brata Ignacija Može, starega 26 let, ki se je 1929. leta še nahajal v Mendozu, potem se je pa za njim izgubila vsaka sled. Kdor bi od rojakov vedel za njegov naslov, je naprišen, da ga sporoči našemu uredništvu. Išče ga brat radi nujnih domačih zadev.

PEDOLOŠKI KONGRES V LJUBLJANI

Dne 26. pr. m. je bil v Ljubljani odprt pedološki kongres, katerega so se udeležili razni predstavniki oblasti in korporacij, general Dodič ter češkoslovaški in poljski konzul.

DESETLETNICA RAFAELOVE DRUŽBE

Rafaelova družba je obhajala prejšnji mesec desetletnico svoje ustanovitve. Ob tej priliki se je vršil tudi izseljenski kongres, katerega so se udeležili tudi nekateri odposlanci iz Sev. Amerike, Holandije, Nemčije, Francije in drugod. Južna Amerika menda ni bila zastopana.

Pokroviteljstvo nad kongresom je prevzel notranji minister dr. Korošec.

SPOMENIK POKOJNEMU KRALJU OB MEJI

Dne 5. septembra je bil na zelo svečan način in ob navzočnosti skoro vsega prebivalstva Notranjske ter zastopnikov raznih banovin, ki so se s posebnimi vlaki pripeljali, na Rakeku, tik ob italijanski meji, odkrit spomenik našemu blagopokojnemu viteškemu kralju Aleksandru. Odkritja in narodne veselice, ki se je vršila po izvršeni ceremoniji, se je udeležil tudi kraljev zastopnik.

VELIK POŽAR PRI JARSAH

V noči 22. avg. na nedeljo, je požar razdejal znano Staretovo žago v Preserjeh, ki je eno največjih tovrstnih podjetij v kamniškem okraju. Okoli treh zjutraj je zažarelo nebo nad Preserjami s takšnim odsevom, da so ljudje, ki jih je spravil klic o ognju pokoneu, mislili, da gori cela vas. Nizki k tlom sklonjeni oblaki so odbijali ognjeni svit, da je bil odaleč prizor še strašnejši. Ker je v tem industrijskem okolišču mnogo gasilskih društev, ni bilo treba dolgo čakati, pa so bili vrli gasilci že na kraju požara.

Ogenj na Staretovi parni žagi se je že razplamtel z vso silo in je pretil uničiti lepo urejeno podjetje. Ognjeni zublji so naglo objeli lesene dele posameznih objektov in gasilci so vložili mnogo truda, da so ogenj lokalizirali in rešili ostale zgradbe. Kar je ogenj zasegel, pa seveda niso mogli rešiti pred uničenjem. S pogorišča se je širila velika vročina in le sreča v nesreči je bila, da je bilo ozračje mirno in brez vetra, ker bi bil lahko postal požar usodopolu za bližnje zgradbe. Ko je bil požar proti jutru pogašen, so ugotovili žalostno bilanco uničujo-

čega ognjenega elementa: pogoreli so štirje objekti, med njimi stroji in en polnojarmenik. Po prvi cenitvi znaša škoda do 800.000 din. Zavarovalnina pa međa polovica te vsote.

Domnevajo, da je požar nastal najbrž v sušilnici ali pa v strojnici.

KONCERT „TRBOVELJSKEGA SLAVČKA“

V četrtek 26. avg. zvečer ob 9 je bil v dvorani na Taboru slavnostni koncert trboveljskih slavčkov. Zanimanje za koncert je bilo tolikšno, da je bila dvorana nabito polna in je nazadnje zmanjkalo sedecev. Tr-

boveljski slavčki so pod vodstvom svojega dirigenta g. Suligoja zapeli najprej jugoslovansko, češko, poljsko in bolgarsko himno, nato pa vse pesmi po sporedu. Prav posebno je užgala Svarova "Moj očka ima konjčka dva" in Adamičeva "Drežnica". Navdušenje med poslušalci je bilo tolikšno, da je bil ta novi nastop trboveljskih slavčkov pravi triumf. Več pesmi so morali ponoviti, koncert pa je do 10. oddajala tudi ljubljanska radijska postaja. Gostje dovršenega petja dečkov in deklic iz črne doline kar niso mogli prehaliti.

GOSPODARSKO PODPORNKO DRUŠTVO V VILLI DEVOTO V A B I

cenjene rojake in rojakinje na veliko pomladansko prireditev, ki se bo vršila 10. oktobra ob 4. uri popoldne v društvenih prostorih, ulica Simbrón 5148 (V. Devoto).

S P O R E D :

- 1) Otvoritev: Godba.
  - 2) Ferjančič: V mraku; poje moški zbor.
  - 3) Vokrič: Večerni zvon, poje mešan zbor.
  - 4) Gregorič: Na nebu zvezde sevajo, poje mešan zbor.
  - 5) Gregorič: Soči, Deklamira Kristina Pečenko.
  - 6) S. Gregorič: Ciganček, deklamira Zulema Forčić.
  - 7) S. Gregorič: Svet vedno enak, deklamira Andrejček Colja.
  - 8) S. Gregorič: Opomin k veselju, deklamira Suzanka Lokar.
  - 9) Lipa; narodni motiv s petjem, izvajajo deklice.
  - 10) Luknja v namiznem prtu. Igrokaz v enem dejanju, izvajajo deklice.
  - 11) Tshotapci; šaljiva igrice v enem dejanju, izvajajo dečki.
- Po končanem vsoporedu prosta zabava s plesom. Društveni bufet bo kot vedno dobro založen.
- Vstopnina: Prosti prispevki.
- V slučaju slabega vremena se prireditev vrši nedeljo pozneje.
- K obilni udeležbi vljudno vabi

ODBOR

CARIČIN LJUBLJENEC ZGODOVINSKI ROMAN

Nadaljevanje 56

— Moj Bog, — začne vzdihovati Daškov, — kaj se je zopet zgodilo? Mar mi ne date niti toliko časa, da se malo zabavam s kartanjem? Ha, — vrag naj vzame Pugačeva in njegove upornike! — Naj si razbijejo glave ob našem trdnem zidovju! — Hvala Bogu, mi imamo vse, kar potrebujemo! —

— Nimam zdaj časa, — odvrne kapitan Golinski, — da vam odgovorim na vaše sramotne besede! — Nedvomno pa ste tudi vi, slišali živžganje in ropot Pugačeve granate!

— Slišal sem grmenje in ropot, — vzkligne sivi knez, — toda kakor vidite, se nahajam tukaj, kjer se mi ne more ničesar pripetiti! —

— Moj Bog, vzkligne Golinski, — daj da se pomirim in da ne pozabim, da je ta človek moj predstojnik, ki ga moram ubogati!

Nato se obrne h knezu in reče mirneje:

— Doslej niste dovolili, da se orenburški meščani nasele v glavnem poslopju. Prisili ste te nesrečneže, da so ostali na dvorišču.

— Mar da delim s to sodrgo svojo spalnico? — zakriči knez in postane od jeze čisto rdeč. —

Tudi danes mi ne govorite o tem! Enkrat za vselej; jaz sem gospodar trdnjave Orenburg, — vse ostane tako, kakor sem že prej ukazal!

— Tako ne more več ostati! — zakliče Golinski. — Pugačeva granata je usmrtila dvajset ljudi, štiri-deset ljudi pa je ranila. — Odprl bom vrata, da najdejo ti nesrečneži zavetje vsaj po hodnikih poslopja!

— Naj gredo v klet! — je kričal knez.

— Tudi te so že prenapolnjene. Nihče ne bi mogel vdihavati onega strašnega zraka, ki vlada v kletih! — mu Golinski mirno odvrne. — Knez, še enkrat vas prosim, ukazite odpreti vrata!

Namost odgovora, vzame knez Daškov z mize srebrni zvonček in povozni.

Službujoči častnik stopi v sobo.

— Vrata poslopja, ki vodijo na dvorišče, morajo ostati zaprta! — ukaže knez. — V slučaju pa, ako bi hotelo ljudstvo s silo vdreti, streljajte brez usmiljenja! —

— Sveti Bog! — vzkligne župan, mar je to naš zaščitnik, kateremu je Katarina izročila v varstvo zvesto orenburško mesto? — Zdaj nimam več nobenih obzirov, zdaj naj ljudstvo zve kaj ukazuje poveljnik!

Načelnik odpre sosednjo sobo in se poda na balkon.

— Prijatelj! — nagovori zbrano množico, ki je nestrpno čakala na dvorišču na poveljnikovo privolitve. — Doslej sem vas vedno prosil, da ostanete mirni, sedaj pa vam tudi jaz pravim:

— Sami si pomagajte, če si morete. — Zanesite se samo na sebe, ker je človek, ki bi moral odgovarjati za vašo usodo, ravnokar ukazal naj vojaki streljajo na vas, ako bi s silo hoteli vdreti v glavno poslopje.

Na dvorišču nastane strašno vpi-tje in razburjenje.

Podivjana množica navalj s sekirami, koli in raznim drugim orodjem na vrata.

— Vi ste tako hoteli, dragi knez, reče kapitan Golinski Daškovo, ko je opazil, kako je ta prebledel. — Sedaj morate biti pripravljeni tudi na posledice! —

V sobo prihite častniki. — Razburjeno se postavijo pred poveljnikom.

— Je-li resnica, gospod poveljnik da ste ukazali streljati na ljudi? — ga vpraša neki mladi poročnik in se postavi tik ob knezu.

— Sem, gospodje, — zajecela lopov — toda pomislite samo, da nam ne bo ostala niti skorjica kruha, niti požirek vode, če pride na tisoče teh ljudi k nam!

Gospoda moja, jaz sem mislil samo na vas, — na vašo udobnost!

— Vi ste ukazali, da streljamo na Ruse, na rojake, na one, ki bi jih vi morali braniti? — je na ves glas kričal poročnik. — Gospod vi ste izdajalec!

— Vrzite ga v ječo! zakriči knez Daškov in pokaže na mladega, pogumnega častnika. Prišel bo pred vojaško sodišče. — Kdor razžali poveljnika, bo usmrčen!

— Potem morate nas vse zapreti in prestreliti! vzklignejo častniki. — Nikogar ni med nami, ki vas ne bi smatral za izdajalec, strahopetea in tirana!

Po tem pogumnih besedah se sliši strašen ropot.

Velika srednja vrata na poslopju so slednjič popustila pod udarci pobesnega ljudstva. Množica udere v poslopje in se valj preko ostankov še malo prej tako močnih vrat.

Kakor razburkani valovi poderejo jez, navale v hišo in jo skoraj popolnoma preplavijo, ter napolnijo vse hodnike in sobe, tako je množica orenburških meščanov v nekaj trenutkih preplavila celo poslopje.

— Gospodje, — zakliče kapitan Golinski in se obrne k častnikom, — sedaj bo naša dolžnost, da zaščitimo kneza Daškova pred maščevanjem pobesnele množice!

Kapitan Golinski potegne svojo sabljo in se postavi poleg trepetajočega kneza, ki se je ravnokar nameraval skriti za hrbtnom svojih kmetic. Toda Golinski ostane sam. Nihče izmed častnikov ni hotel slediti njegovemu vzgledu.

— Vemo, da ste poštenjak kapitan Golinski, — reče neki starejši častnik. Toda pri vršenju svojih dolžnosti, greste zares predaleč. Pre pustite tega lopova njegovi usodi, pravična kazen. — Naj ga ljudje že davno je zaslužili, da ga zadene je tovariše še enkrat pozove k obratrgajo na kose!

Golinski ni imel več časa, da svorambi svojega poveljnika. Na vseh straneh se odpro vrata, v sobo pa udro ljudje, čijih obrazi so bili spazeni od lakote. Med njimi so bile žene, oblečene v čunje in krpe in slabotni otroci, ki že nekoliko dni niso imeli skorjice kruha v ustih.

V trenutku si ljudje popolnoma napolnili sobo. Sekire se dvignejo, pred knezom Daškovom se zablisnejo ostri noži. Knez je vedel, da je vse to orožje naperjeno proti njemu!

— Kje je? — zakriče možje. — Kje je zločinec, ki je hotel streljati na naše žene in otroke?

— Zdaj je prišel čas obračuna!

— Kje je ta krvoločna zver? — zakriče žene — Kje je, da mu izpraskamo oči. — On je kriv, da stradamo. — našim otrokom, ni privoščil niti golega življenja, dajal je nam vodo, ki nam je prinašala bolezen in smrt! —

— Ubijte ga! — Raztrgajte ga! Preč s knezom! — Naj umre izdajalec!

— Nazaj ljudje! — zagrmí kapitan Golinski in zamahne s svojo sabljo, nazaj, vam pravim! — Ni-

mate pravice prelivati krvi! —

— Toda on je hotel našo kripireliti! — je kričala pobesneta množica. — Ubili ga bomo! — Smrt knezu in njegovim privržencem!

— Mir! — je klicalo nekoliko treznejših. — Pustite, da govori kapitan Golinski. On nam je vedno želel dobro, on je naš prijatelj, pa nam zato ne bo slabo svetoval!

— Ne, v resnici vam ne nameravam slabo svetovati. — vzkligne svečano kapitan Golinski, — ravnokar pa ne nameravam braniti kneza Daškova.

— Toda pomislite, meščani orenburški, da vam je carica poslala tega človeka kot zaščitnika!

— Da, lep zaščitnik je to, ki hoče streljati na nas! — se sliši glas iz množice, ki se je bila že nekoliko pomirila.

Kakor se često dogaja, tako so tudi tukaj zadrževali kapitanove besede, da se je ljudstvo ponovno razburilo.

Ko se je pa nato tudi načelnik upr. knezu Daškovo, je bila njegova usoda zapečatena.

— Kapitan Golinski, — zakliče načelnik in se pogumno postavi med Golinskega in kneza, ki je imel pri sebi dve kmetici. — Kapetan predaj nam tega človeka! — To zahtevam v imenu orenburških meščanov! Pravica zahteva to! — Ta človek, ne, saj on ne zasluži tega imena. — ta žival je zaslužila usodo, ki jo čaka!

— Medtem ko smo mi stradali, se je mastil ta lopov z najboljšimi jedili. — Sedaj smo ga pa zasačili pri kartanju s tema napol golima ženskama!

(Nadaljevanje)